

श्रीगणेशायनमः ॥ नरनारायणौ नत्वा प्राचीनाचार्यवर्त्मना कर्णपर्वार्थविद्योतीभावदीपो वितन्यते ॥ १ ॥ ननु विराटादिपर्वचतुष्टयतात्पर्यक्रमेणार्थलुब्धानामर्थः सेवयानीत्याकपटपूर्वकेण कुलद्वयेन नृ
शंसत्तत्पूर्वकेण महागुरुवधेन च सिध्यतीत्युक्तं तावैतैवार्थनिरूपणं समाप्तं अतः परं काममोक्षावेव निरूपणीयावितिकर्णपर्वोद्विचयनारंभणीयमिति चेत्सत्यं यथा धर्मार्थो निरूपितौ एवं धर्मो भासो भासश्च निरू
पणीयः परिहाराय एवमधर्मानर्थो अधर्माभासानर्थो आसौ च निरूपणीयौ हानायापादानाय च तदर्थमुत्तरग्रंथः काममोक्षयोः प्रागावश्यकः तत्र चोरेभ्यः कार्पटिकमार्गमुपदिशतः सत्यवादिनः सत्यवदनं धर्माभासः
एवं अविचार्यघ्राणचक्षुषं राक्षसं घ्नतो व्याधस्य हिंस्त्रत्वमधर्माभासः तथा शोकहेतुना कुलक्षयेण प्राप्तोऽर्थोऽर्थाभासः सुप्तानां हननमधर्मः तत्कृतोऽश्वत्थाम्नोऽभिभवोनर्थः शरणागतस्वसैनिकत्राणार्थमन्यायेनापि

श्रीकृष्णायनमः ॥ नारायणं नमस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमं ॥ देवीं सरस्वतीं चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥ १ ॥ वैशंपायन उवाच ततो द्रोणे ह ते राज न दुर्योधन मुखान्
पाः ॥ भृशमुद्दिग्धमनसो द्रोणपुत्रमुपागमन् ॥ १ ॥ ते द्रोणमनुशोचंतः कश्मलाभिहतौ जसः ॥ पर्युपासंत शोकात्तस्मिन् शारद्वती सुतं ॥ २ ॥ ते मुहूर्तं समाश्वस्य हे
तुभिः शास्त्रसंमितैः ॥ रात्र्यागमे महीपालाः स्वानिवेशमानि भेजिरे ॥ ३ ॥ ते वेदमस्वपिकौरव्यपृथ्वीशानामुवन्मुखं ॥ चिंतयंतः क्षयंतीं व्रंदुः खशाकसमन्विताः
॥ ४ ॥ विशेषतः सूतपुत्रो राजा चैव सुयोधनः ॥ दुःशासनश्च शकुनिः सौबलश्च महाबलः ॥ ५ ॥ उषितास्ते निशांतां तु दुर्योधन निवेशने ॥ चिंतयंतः परिक्षेपान्
दुवानां महात्मनां ॥ ६ ॥ यत्तद्यूते परिक्षिप्ता कृष्णा चानायिता सभां ॥ तस्मरंतो नुशोचंतो भृशमुद्दिग्धचेतसः ॥ ७ ॥ अथातुसं चिंतयतां तान् क्लेशान् द्यूतकारितान् ॥
दुःखेन क्षणद्वारा जन्जगामाब्दशतोपमा ॥ ८ ॥ ततः प्रभाते विमले स्थिता दिष्टस्य शासने ॥ चक्रुरावश्यकं सर्वे विधिदृष्टेन कर्मणा ॥ ९ ॥ ते कृत्वा वश्यकार्याणि
समाश्वास्य च भारत ॥ योगमाज्ञापयामासु र्युद्धाय च विनिर्ययुः ॥ १० ॥ कर्णसेनापतिं कृत्वा कृतकौतुकमंगलाः ॥ पूजयित्वा द्विजश्रेष्ठान् दधिपात्रघृताक्षतैः
॥ ११ ॥ गोभिरश्वैश्च निष्कैश्च वा सोभिश्च महार्धनैः ॥ वंद्यमाना जयाशीर्षिभिः सूतमागधवंदिभिः ॥ १२ ॥ तथैव पांडवाराज न रुरुत पूर्वाह्निकक्रियाः ॥ शिविरान्नि

र्ययुस्तूर्ण्युद्धाय कृतनिश्चयाः ॥ १३ ॥ कृतो ब्रह्मवधो न इतरब्रह्मवधवदनर्थः अपित्वनर्थाभास एव न चर्तेन ब्रह्महाभवेदित्याततायिव धेदोषाभावस्मरणात् इत्येषामर्थानां निरूपणार्थ उत्तरः
संदर्भः आख्यायिका तु सुखप्रतिपत्त्यर्था तस्मादिदमपि पर्वत्रयमावश्यकमेव ततो द्रोणे ह ते राज जन्मिति ॥ १ ॥ कश्मलाभिहतौ जसः तीव्रशोकाभिघातजव्यामोहेन निरस्तसामर्थ्याः शारद्वती सुतं द्रौणि ॥ २ ॥
समाश्वस्य सावधाना भूत्वा रात्र्यागमे प्रदोषकाले ॥ ३ ॥ पृथ्वीशाः राजानः क्षयं भूतं भाविनं चिंतयंतः परामृशंतः ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ क्लेशान् कचग्रहणादीन् क्षणद्वारा निः ॥ ९ ॥
योगं संनहनं ॥ १० ॥ ११ ॥ निष्कैः सुवर्णहरैः महार्धनैः बहुमूल्यैः वंद्यमानाः स्तूयमानाः सूताः वंशानुक्रमविदः मागधाः पाणिस्वनिकाः बंदिनः स्तुतिपाठकाः ॥ १२ ॥ १३ ॥